

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3Co/356/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1312211417
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Bolebruch
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2014:1312211417.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Bolebrucha a sudcov JUDr. Aleny Svetlovskej a JUDr. Beáty Jurgošovej v právnej veci navrhovateľky: W. D., I. S. A. XXX, zastúpenej Bartošík Šváby s.r.o., Plynárenská 7/A, Bratislava, proti odporcovi: Slovenská S., W..S., J. XX, I., zastúpenému JUDr. Roman Kvasnica, advokát, s.r.o., Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, o zaplatenie 5.131,89 eura s príslušenstvom, na odvolanie odporcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III č.k. XXC/XXX/XXXX-XX, zo dňa 15.3.2013

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e** .

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania 226,49 eura titulom trov právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu navrhovateľky, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľke 5.131,89 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.5.2010 do zaplatenia, zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.6.2010 do zaplatenia, zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.7.2010 do zaplatenia, zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.8.2010 do zaplatenia, zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.9.2010 do zaplatenia, zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.10.2010 do zaplatenia, zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.11.2010 do zaplatenia, zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.12.2010 do zaplatenia, zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.1.2011 do zaplatenia, zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.2.2011 do zaplatenia, zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.3.2011 do zaplatenia, vo výške 9,25 % ročne zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.4.2011 do zaplatenia, zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.5.2011 do zaplatenia, zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.6.2011 do zaplatenia, vo výške 9,5 % ročne zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.7.2011 do zaplatenia, zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.8.2011 do zaplatenia, zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.9.2011 do zaplatenia, zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.10.2011 do zaplatenia, vo výške 9,25 % ročne zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.11.2011 do zaplatenia, vo výške 9 % ročne zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.12.2011 do zaplatenia, zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.1.2012 do zaplatenia, zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.2.2012 do zaplatenia, zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.3.2012 do zaplatenia, zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.4.2012 do zaplatenia, zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.5.2012 do zaplatenia, zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.6.2012 do zaplatenia a vo výške 8,75 % ročne zo sumy 190,07 eura odo dňa 16.7.2012 do zaplatenia a nahradiť jej trovy konania vo výške 307,50 eura titulom súdneho poplatku a trovy právneho zastúpenia vo výške 905,33 eura.

V odôvodnení uviedol, že navrhovateľka sa zaplatenia žalovanej sumy s prísl. domáhala titulom plnenia zo zmluvy o dôchodku. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že účastníci konania uzavreli dňa 2.5.1996 zmluvu o poskytovaní plnenia z „Podporného dôchodkového fondu Slovenskej sporiteľne,

a.s.“, na základe ktorej sa navrhovateľke doživotne založilo právo na vyplácanie dôchodku 190,07 eura. Listom zo dňa 26.10.2009 odporca vypovedal zmluvu o poskytovaní plnenia v zmysle § 582 Obč. zák. Súd prvého stupňa uviedol, že zmluvou o poskytovaní plnenia sa v prospech navrhovateľky založilo právo na vyplácanie dôchodku doživotne, t.j. na dobu určitú neurčitého trvania. Pri predmetnej zmluve je jasne daný jej začiatok, a to počnúc mesiacom, nasledujúcim po mesiaci, v ktorom začala navrhovateľka poberať starobný alebo plný invalidný dôchodok a tiež je jasne špecifikovaný jej koniec, a tou je smrť navrhovateľky. Jedná sa teda o určitú dobu s presne určeným začiatkom a koncom, len jej trvanie je neurčité. Trvanie právneho vzťahu bolo účastníkmi konania dohodnuté do okamihu úmrtia navrhovateľky, teda do doby nastania skutočnosti nezávislej od ich vôle, ale do doby objektívne zistiteľnej a určiteľnej. Nakoľko predmetná zmluva zo dňa 2.5.1996 nebola uzavretá na dobu neurčitú, nemal odporca právo ju vypovedať podľa § 582 Obč. zák. Výpoveď daná odporcom je potom v rozpore so zákonom a ako právny úkon je v zmysle § 39 Obč. zák. neplatná. Zmluva o poskytovaní plnenia potom nebola touto výpoveďou ukončená.

K námietke odporcu, že navrhovateľka k zmluve nepriložila žiadosť o poskytnutie plnenia súd prvého stupňa uviedol, že podľa samotnej zmluvy sa odporca zaviazal vyplácať navrhovateľke dojednanú sumu na základe skutočností uvedených v žiadosti o plnenie, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou tejto zmluvy. Keďže zmluva bola medzi účastníkmi podpísaná, musela jej logicky predchádzať žiadosť navrhovateľky o plnenie. Odporca plnenie zo zmluvy viac rokov poskytoval a teda žiadosť musel od navrhovateľky obdržať. K námietke odporcu o zániku záväzku pre nemožnosť plnenia (§ 575 a nasl. Obč. zák.) súd prvého stupňa uviedol, že odporcom uvádzaný § 27 ods. 8 zákona o bankách sa netýka vzťahov upravených zmluvou, t.j. interných vecí banky a zamestnanca, ale upravuje vzťahy banky navonok; tento záver priamo vyplýva z interných predpisov banky týkajúcich sa úpravy zmluvy o dôchodku, ktorými si banka upravila spôsob poskytovania výhod svojim zamestnancom. Súd prvého stupňa v tejto súvislosti poukázal i na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. II. ÚS 26/2012-33, zo dňa 25.4.2012.

Na základe uvedených skutočností súd prvého stupňa vyhodnotil zmluvu o poskytovaní plnenia ako platnú a účinnú, t.j. nárok navrhovateľky vyhodnotil ako dôvodný. Okrem istiny priznal navrhovateľke aj uplatnený úrok z omeškania od 16.5.2010 do zaplatenia s následne vždy od odo dňa nasledujúceho po splatnosti jednotlivej mesačnej splátky. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods.1 O.s.p. a úspešnej navrhovateľke priznal náhradu trov konania v podrobnej špecifikácii.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie odporca a žiadal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť a návrh zamietnuť. Pre prípad potvrdenia napadnutého rozsudku žiadal pripustiť dovolanie z dôvodu, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, a to na vyriešenie právnej otázky, či sa zákon č. 483/2001 Z.z. vzťahuje na právne vzťahy založené medzi bankou a fyzickou osobou zmluvou o dôchodku podľa § 842 Obč. zák.

Namietol nesprávne právne posúdenie veci, keď súd prvého stupňa neaplikoval § 27 ods. 8, § 116 a § 119 ods. 3 za bodkočiarkou zákona č. 483/2001 Z.z. a následne ani § 575 ods. 1 Obč. zák. a nesprávne vyložil § 842 Obč. zák. Uviedol, že úprava § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou zákona č. 483/2001 Z.z. nie je obmedzená len na bankové činnosti alebo podnikanie banky, pretože také obmedzenie neuvádza; účelom uvedeného ustanovenia bolo práve zamedziť banke pokračovať v iných než takých činnostiach, ako sú v súlade so zákonom č. 483/2001 Z.z. S poukazom na § 1 zákona č. 483/2001 Z.z. uviedol, že aj v predmetnej veci ide o vzťahy súvisiace s organizáciou, riadením, resp. podnikaním banky, čo bolo preukázané štatútom podporného dôchodkového fondu, podľa ktorého podporný dôchodkový fond slúži o.i. na podporu stabilizácie pracovníkov; podpora stabilizácie pracovníkov banky je vzťahom nepochybne súvisiacim s organizáciou, riadením a čiastočne i podnikaním banky. Mal za zrejmé, že zmluvu o dôchodku banka neuzavrela pri bankovej činnosti, pretože poskytovanie plnenia bez protiplnenia nie je bankovou činnosťou; na takéto prípady sa vzťahuje § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou zákona č. 483/2001 Z.z., ktorého účelom je zamedziť pokračovať v plneniach, ktoré nie sú v súlade so zákonom č. 483/2001 Z.z., pričom takou činnosťou nie je ani plnenie zmluvy bez protiplnenia.

Odporca mal na uvedenom základe za to, že právny vzťah založený zmluvou o dôchodku podľa § 842 Obč. zák. je zasiahnutý zákonom č. 483/2001 Z.z. z dôvodu, že predmetom tohto právneho vzťahu

nie je banková činnosť, ale sa jedná o banke zakázanú činnosť, ktorej vykonávanie je v rozpore so zákonom o bankách (§ 119 ods. 3 v spojení s § 27 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z.). Namietol skutočnosť, že súd prvého stupňa sa so zákonným zákazom podľa § 119 ods. 3 v spojení s § 27 ods. 8 a § 116 zákona č. 483/2001 Z.z. nevysporiadal. Ďalej uviedol, že v rozpore so zákonom je taká činnosť banky, keď banka má poskytovať plnenie hospodársky neodôvodnené alebo plnenie zjavne nezodpovedajúce poskytovanej protihodnote, t.j. predovšetkým bez protihodnoty; takéhoto plnenia sa navrhovateľka podaným návrhom domáha. Pri aplikovaní uvedených ustanovení však záväzok na plnenie zo zmluvy o dôchodku voči navrhovateľke zanikol, ak by predtým existoval, pretože plnenie zo zmluvy o dôchodku sa stalo nemožné v zmysle § 575 ods. 1 Obč. zák. z dôvodu, že banka nesmie poskytovať plnenie bez poskytnutia protihodnoty, ani hospodársky neodôvodnené plnenie.

Nesúhlasil s právnym názorom súdu prvého stupňa, že zmluvu o dôchodku nie je možné vypovedať, keď zmluva o dôchodku sa vyznačuje neurčitou dobou trvania a nie je nikdy uzavretá na dobu určitú. Poukázal na komentáre k Obč. zák., ktoré vnímajú zmluvu o dôchodku ako zmluvu charakterizovanú dobou neurčitou.

Odporca namietol i nesprávne skutkové zistenie súdu prvého stupňa, že nešlo o plnenie banky za nápadne nevýhodných podmienok, keď neexistuje protiplnenie zo zmluvy o dôchodku pre odporcu, pričom nebolo zistené hospodárske odôvodnenie pre plnenie tejto zmluvy. Mal za to, že súd prvého stupňa prijal neodôvodnené skutkové zistenie, že zo strany odporcu sa jednalo o zabezpečenie sociálnej starostlivosti pracovníka odchádzajúceho do dôchodku spadajúce pod agendu personálneho a sociálneho úseku divízie ľudských zdrojov.

Záverom odporca namietol nedostatočné vysporiadanie sa s jeho právnou argumentáciou zo strany súdu prvého stupňa v súvislosti s možnosťou aplikácie § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou zákona č. 483/2001 Z.z. a so skutočnosťou, že aj v predmetnej veci ide o vzťahy súvisiace s organizáciou, riadením, resp. podnikaním banky.

Navrhovateľka v písomnom vyjadrení k odvolaniu žiadala napadnutý rozsudok potvrdiť a nepripustiť dovolanie. Uviedla, že účelom zákona č. 483/2001 Z.z. bolo upraviť také právne vzťahy s tretími osobami, ktoré vznikli pri činnosti banky, t.j. pri poskytovaní bankových služieb. V prípade zmluvy o dôchodku nemožno aplikovať zákon č. 483/2001 Z.z. nielen z dôvodu, že zmluva o dôchodku nie je výsledkom bankovej činnosti v zmysle uvedeného zákona, ale aj preto, že plnenie zo zmluvy o dôchodku plynie z čistého zisku banky. Ďalej uviedla, že zmluva o dôchodku nie je zmluvou uzavretou na dobu neurčitú a preto ju nie je možné ukončiť výpoveďou. Výpoveď zmluvy o dôchodku považovala za neplatnú pre rozpor so zákonom a mala za to, že zmluvný vzťah medzi navrhovateľkou a odporcom, ktorý vznikol titulom zmluvy o dôchodku, stále trvá. Uviedla, že charakterom zmluvy o dôchodku sa zaoberal Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze č.k. II. ÚS 26/2012-33, zo dňa 25.4.2012. S názorom odporcu o nepresvedčivosti odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa sa nestotožnila, keď odôvodnenie má všetky obsahové náležitosti v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p.

Odvolací súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p., prejednal odvolanie podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 31.7.2014 (§ 211 ods. 2, § 156 ods. 3 O.s.p.).

Napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa odvolací súd potvrdil, pretože je vecne správny a nakoľko sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, konštatuje správnosť jeho dôvodov (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.).

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku v súvislosti s námietkou neaplikovania ustanovení § 27 ods. 8, § 116 a § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou zák. č. 483/2001 Z.z. o bankách a následne § 575 ods. 1 Obč. zák. odvolací súd uvádza, že zo zaradenia § 27 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. v šiestej časti zákona upravujúcej „požiadavky na podnikanie banky“ vyplýva, že sa vzťahuje na „bankový

činnosť“ (§ 2 ods. 5 zákona č. 483/2001 Z.z.), prípadne na iné činnosti, ktoré smie banka vykonávať pre iného v súvislosti s jej prevádzkou (§ 2 ods. 10 zákona č. 483/2001 Z.z.). Pokračovanie v takejto činnosti (t.j. nie v poskytovaní plnenia z predmetnej zmluvy), ktorá by bola v rozpore s § 27 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z., sa stalo nadobudnutím účinnosti tohto zákona nemožným (§ 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou zákona č. 483/2001 Z.z.). V predmetnej veci vystupoval odporca ako zamestnávateľ vo vzťahu ku svojmu dlhoročnému zamestnancovi odchádzajúceho do dôchodku a obsahovou náplňou zmluvného vzťahu bolo poskytnutie sociálnej výhody z podporného dôchodkového fondu slúžiaceho na podporu zabezpečenia životnej úrovne, ktorú zamestnanci dosiahli v čase svojej pracovnej aktivity, na ocenenie ich vernosti, kvality ich práce a na podporu stabilizácie zamestnancov; zo strany odporcu išlo o zabezpečenie sociálnej starostlivosti o zamestnanca odchádzajúceho do dôchodku, spadajúcu pod agendu personálneho a sociálneho úseku divízie ľudských zdrojov. Predmetnú zmluvu teda odporca neuzatváral ako podnikateľ pri výkone svojej podnikateľskej činnosti a nešlo ani o vzťah banky s klientom.

Zmluva o poskytovaní plnenia z podporného dôchodkového fondu je z právneho hľadiska zmluvou o dôchodku podľa § 842 až § 844 Obč. zák., v zmysle ktorých zmluvou o dôchodku sa zakladá niekomu na doživotne, alebo na inak určenú dobu neurčitého trvania právo na vyplácanie určitého dôchodku. Ide o zmluvu aspoň medzi dvoma osobami, t.j. medzi osobou, ktorá sa zaväzuje vyplácať dôchodok, a osobou, ktorej sa dôchodok bude vyplácať. Právo na vyplácanie dôchodku je síce časovo určené, ale nie je obmedzené určitým vopred a konkrétne vymedzeným časom trvania, preto môže ísť o právo na poskytovanie dôchodku doživotne, alebo na inak obmedzený čas neurčitého trvania (obmedzenie na určitý čas, napríklad na 10 rokov, tu neprichádza do úvahy). Určitý dôvod alebo motív na uzavretie zmluvy o dôchodku Občiansky zákonník nevyžaduje.

Odvolačný súd vychádza z toho, že trvanie zmluvy o dôchodku je ohraničené právnou skutočnosťou. V prípade doživotne určenej doby je touto rozhodujúcou právnou skutočnosťou smrť fyzickej osoby. Skutočnosť, že takto určená doba má neurčité trvanie, je logická, keďže nie je možné v čase uzatvorenia zmluvy dopredu vedieť, kedy poberateľ dôchodku zomrie. Zákonodarca v ustanoveniach o zmluvách dôchodku nepracuje so slovom smrť, ale uvádza, že zmluva o dôchodku sa môže uzavrieť na doživotne, alebo inak určenú dobu neurčitého trvania. Vymedzenie doby trvania zmluvného vzťahu k udalosti, o ktorej je isté, že v budúcnosti nastane (ako v prípade smrti), nie je však možné považovať za neurčité a nezakladá zmluvný vzťah na dobu neurčitú, je z neho zrejmé, že je určený začiatok trvania tohto zmluvného vzťahu ako aj jeho koniec (ohraničený smrťou), a zrejmé nie je len to, kedy k nemu dôjde. Zo žiadneho pozitívneho práva totiž nemožno vyvodit', že by dojednanie právneho pomeru na dobu určitú muselo byť vymedzené konkrétne uvedeným dátumom, alebo dokonca presnejším časovým určením. Je vecou účastníkov zmluvy ako vyjadria svoju súhlasnú vôľu obmedziť výkon práv a povinnosti z dojednanej zmluvy na dobu určitú. Zmluva o dôchodku uzatvorená na doživotne určenú dobu, ako aj určenú dobu neurčitého trvania, je vždy zmluvou na dobu určitú. Vymedzením povinnosti plniť doživotne zmluvné strany prejavili vôľu byť takouto zmluvou viazané a to až do smrti osoby oprávnenej na prijatie plnenia z tejto zmluvy (smrť fyzickej osoby z právneho aspektu je objektívne zistiteľná buď na základe úmrtného listu, v ktorom je určený deň úmrtia, alebo súdnym rozhodnutím o vyhlásení za mŕtveho, v rozhodnutí ktorom je uvedený deň, ktorý platí za deň smrti nezvestného, prípadne deň, ktorý nezvestný neprežil).

Uvedenému právnemu záveru, že zmluvu o dôchodku je možné dohodnúť buď doživotne, teda do okamihu smrti, alebo na inak určenú dobu neurčitého trvania špecifikovaného určitým časovým úsekom nasvedčuje aj charakter a účel predmetnej zmluvy, ktorou odporca sledoval zabezpečenie sociálnej starostlivosti o zamestnanca odchádzajúceho do dôchodku, s úmyslom poskytnutia výhody z podporného dôchodkového fondu slúžiaceho na subvenciu životnej úrovne, ktorá je oproti príjmu dosahovanému počas produktívneho veku zamestnanca výrazne znížená a teda nepredpokladá sa možnosť jednostrannej výpovede. Vzhľadom na skutočnosť, že zmluva nebola uzavretá na dobu neurčitú, odporca ju nemohol vypovedať podľa § 582 Obč. zák.

Súd prvého stupňa odôvodnil napadnutý rozsudok spôsobom zodpovedajúcim § 157 ods. 2 O.s.p., pričom odvolačný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú

skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, čomu zodpovedá odôvodnenie napadnutého rozsudku, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.

Odvolačný súd nevyhovel návrhu odporcu na pripustenie dovolania, ktoré žiadal s poukazom na § 238 ods. 3 O.s.p. Rozhodnutie odvolacieho súdu po právnej stránke zásadného významu je také rozhodnutie, ktoré rieši doposiaľ nenastolenú alebo v iných súvislostiach prezentovanú a právne riešenú otázku takým spôsobom, ktorý je významný z hľadiska rozhodovacej činnosti súdov vôbec, t.j. má všeobecný dopad na prípady podobnej povahy. Z tohto hľadiska má rozhodnutie odvolacieho súdu zásadný význam spravidla vtedy, ak rieši takú právnu otázku, ktorá judikatúru vyšších súdov nebola riešená, alebo výklad ktorej v judikatúre týchto súdov nie je ustálený, alebo ak odvolací súd posúdil určitú právnu otázku inak, než je riešené v konštantnej judikatúre vyšších súdov a rozhodnutie odvolacieho súdu predstavuje v tomto smere odlišné riešenie tejto právnej otázky. Vychádzajúc z takto vymedzenej povahy rozhodnutia po právnej stránke zásadného významu má odvolací súd za to, že v danej právnej veci nie sú splnené podmienky na pripustenie dovolania v zmysle § 238 ods. 3 O.s.p., keď nastolená otázka bola riešená a ustálená vo viacerých rozhodnutiach odvolacích súdov i Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. sp. zn. 7 Cdo 115/2014).

O náhrade trov odvolacieho konania navrhovateľky odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. Nakoľko mala v odvolacom konaní plný úspech, priznal jej náhradu trov konania 226,49 eura predstavujúcu trovy právneho zastúpenia vyčíslené v zmysle vyhl. 655/2004 Z. z. za 1 úkon právnej služby - vyjadrenie k odvolaniu zo dňa 14.5.2013 (§ 14 ods. 1 písm. b) cit. vyhl.) v sume 180,93 eura, režijný paušál 7,81 eura, spolu 188,74 eura, s 20 % DPH 37,75 eura spolu 226,49 eura.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.